

Výjezdní workshop z obchodního práva

Úsvit nové obchodněprávní judikatury?

13. – 15. dubna 2018

7 Cmo 615/2014: K odstoupení z funkce v nevhodnou dobu

Dominik Gira

4. ročník PF UK

1. Úvod

Rekodifikace soukromého práva do českého právního řádu přinesla nové ustanovení, totiž zákaz odstoupení člena orgánu obchodní korporace v době, která je pro obchodní korporaci nevhodná.¹ Byť takovou povinnost by teoreticky bylo lze již dříve judikatorně dovodit ze zvláštní povinnosti loajality členů orgánu vůči své společnosti, nestalo se tak a teprve jednáním zákonodárce se otevřela diskuze o nemožnosti odstoupení v nevhodnou dobu a zejména následcích jednání v rozporu s tímto zákazem. Vzhledem k neexistenci použitelné staré judikatury, která by se následky odstoupení v nevhodné době jakkoliv zabývala, se názory právních teoretiků různily. Odborná díla se nejprve otázce následků odstoupení v nevhodnou dobu vyhýbala², stejně jako důvodová zpráva k nově přijatému zákonu.³ Časem se však vykrystalizovala argumentace pro dva závěry: (i) že odstoupení v nevhodnou dobu je stiženo relativní neplatností^{4 5} a (ii) že takové odstoupení je platné a nastupuje toliko nárok na náhradu škody.^{6 7 8 9} Zastánci relativní neplatnosti dávají důraz povinnosti člena orgánu korporace, které na sebe dobrovolně převzal, a chtějí jej v zájmu korporace silou zákona donutit setrvat ve funkci i proti jeho vůli, a to právě po onu dobu nevhodnosti. Odpůrci neplatnosti naopak zdůrazňují riziko právní nejistoty ohledně osoby s generálním zástupčím oprávněním, která pramení z možnosti zpochybnit platnost odstoupení. Tím přitom není postižena pouze korporace, ale i třetí strany. Poukazují rovněž na to, že osoba odstupujícího již prokázala ochotu porušit své povinnosti a poškodit tím korporaci, pročez může i po zneplatnění odstoupení nadále neplnit své povinnosti, což v konečném důsledku bude i proti zájmům korporace. V neposlední řadě poukazují na nevyhnutelnost vedení sporů ohledně platnosti odstoupení. Ty budou nejen zbytečně zatěžovat soudní soustavu, ale vzhledem k rychlosti soudních řízení i prodlužovat stav nejistoty, který je zejména v podnikatelském prostředí stojícím na rychlosti rozhodování naprosto nevhodný.

¹ § 59 odst. 5 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

² Štenglová, I. § 59 Regulace práv a povinností mezi obchodní korporací a členem jejího orgánu. In: Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích*. 1.vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 149

³ Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), č. 90/2012 Dz

⁴ srov. Lasák, J.; Pokorná, J.; Čáp, Z.; Doležil, T. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer (ASPI), 2014, komentář k § 59 ZOK (str. 515)

⁵ Adamová, M.: *Rezignace člena orgánu podle zákona o obchodních korporacích*. In: DHK. – Daňová a hospodářská kartotéka. DHK (Wolters Kulwer). 2015

⁶ Pelikán, M.: Jaké jsou právní následky odstoupení člena orgánu obchodní korporace v nevhodnou dobu? Jedná se o neplatné právní jednání, nebo je v takovém případě člen orgánu obchodní korporace povinen nahradit obchodní korporaci pouze škodu? In: RaP – *Rekodifikace & praxe* 6/2014 (Wolters Kulwer)

⁷ Smolková, K., Bažantová, E.: *Péče řádného hospodáře a zákaz odstoupení z funkce člena orgánu obchodní korporace v době nevhodné*. epravo, 12. 9. 2014, <https://www.epravo.cz/top/clanky/pece-radneho-hospodare-a-zakaz-odstoupeni-z-funkce-clena-organu-obchodni-korporace-v-dobe-nevhodne-95318.html>

⁸ Štenglová, I. *K některým způsobům ukončení výkonu funkce člena voleného orgánu obchodní korporace*. XXIII. Karlovarské právní dny. Sborník. Praha: Leges, 2015

⁹ Čech, P., Šuk, P. *Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní)*. Praha: Bova Polygon, 2016

Jedním z detailnějších rozborů odstoupení v nevhodnou dobu, v němž nechybělo ani srovnání s německou jurisprudencí, provedla Lucie Josková – podle ní bude odstoupení zásadně platné, neboť smysl a účel zákona neplatnost ve smyslu § 580 občanského zákoníku nevyžaduje.¹⁰ Jako výjimku z uvedené zásady pak, po vzoru německé inspirace, uvádí případy, kdy „*nebude neplatnost jednání stanovena pouze na ochranu obchodní korporace, ale účastníků hospodářského styku jako takového.*“¹¹ V takových případech může být jednání sankcionováno absolutní neplatností. Příkladem autorka udává odstoupení členů statutárního orgánu společnosti, která se potýká s platební neschopností.

První (a prozatím jediná) reakce ze strany soudní moci na tuto polemiku právních teoretiků ohledně následků porušení § 59 odst. 5 zákona o obchodních korporacích nastala v srpnu 2018 ve výše nadepsaném rozhodnutí Vrchního soudu v Praze.

2. Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze

Skutkový stav

Otázkou následků odstoupení člena orgánu obchodní korporace v době nevhodné se Vrchní soud zabýval na případu společnosti s ručením omezeným, jež byla vlastněná dvěma společníky s 50% podílem, kteří zároveň vykonávali funkci jednatelů společnosti.

Jeden z jednatelů („A“) doručil dne 12.8.2014 do datové schránky společnosti oznámení o odstoupení z funkce a požádal o svolání valné hromady. Druhý jednatel („B“) následně inicioval na den 11.9.2014 konání valné hromady, na níž se měly (krom odstoupení A-a) projednávat zejména dluhy společnosti a její případná likvidace. A se však z účasti na valné hromadě omluvil a na jeho žádost se nekonala. Tento proces se opakoval následujícího měsíce: B svolal valnou hromadu na 20.10.2014, ale na žádost A-a se nekonala. A byl proto vyzván B-em, aby navrhl vlastní termín konání valné hromady; A tak slíbil učinit, což se však nikdy nestalo.

U rejstříkového soudu mezitím podal A návrh na zápis změny (výmazu jednatele, jehož funkce zanikla ze zákona ke dni 12.9.2014). Na oplátku obdržel A do datové schránky dne 21.8.2015 námitku dovolání se neplatnosti z důvodu odstoupení v nevhodné době, která byla společností uplatněna rovněž v rámci rejstříkového řízení.

Právní názor Vrchního soudu

Vrchní soud ve svém rozhodnutí konstatoval, že § 59 odst. 5 zákona o obchodních korporacích „*slouží k ochraně obchodní korporace. Lze proto uzavřít, že ... odstoupení z funkce v nevhodné době není stíženo absolutní neplatností právního jednání, ale jen*

¹⁰ Josková, L., Odstoupení z funkce v nevhodnou dobu, *Rekodifikace a Praxe*, č. 7-8/2015, str. 52

¹¹ tamtéž

neplatností relativní.¹² Této relativní neplatnosti se pak korporace může domáhat podáním námitky podle § 586 odst. 2 občanského zákoníku. Okamžikem, kdy námitka dojde do dispoziční sféry odstupujícího, podle Vrchního soudu nastávají účinky, tj. na odstoupení se hledí jako na od počátku neplatné jednání.

Dále Vrchní soud na základě dřívější judikatury Nejvyššího soudu konstatoval, že rejstříkové řízení neumožňuje soudu zjišťovat sporné skutečnosti. Vzhledem k tomu, že námitka byla v době rozhodování již uplatněna, dospěl Vrchní soud k závěru, že „z listin doložených v rámci rejstříkového řízení nevyplývá, že návrhu [na výmaz jednatele] lze vyhovět.“¹³

Soud se přiklonil k té části právní doktríny, která stranila relativní neplatnosti. Možnost, že by předmětné ustanovení založilo neplatnost absolutní, pak Vrchní soud kategoricky vyloučil. Byť jsou závěry Vrchního soudu formulovány poměrně paušálně, je třeba reflektovat, že v předmětném případě šlo o odstoupení člena statutárního orgánu. Formalisticky vzato sice ustanovení § 59 odst. 5 zákona o obchodních korporacích mluví o orgánech obchodní korporace obecně. Odborná veřejnost však dospívá spíše k názoru, že smysl a účel zákona vyžaduje neplatnost odstoupení členů kontrolního orgánu ještě méně, než je tomu u orgánů statutárních.

Jde každopádně o přelomové rozhodnutí velkého významu, které **dává korporacím možnost bez dalšího zneplatnit odstoupení** členů svých statutárních orgánů v rámci rejstříkového řízení. Tito členové se budou moci teprve následně u soudu domáhat svých práv a určení, že neodstupovali v nevhodnou dobu.

3. Zhodnocení rozhodnutí

Soulad s dřívější judikaturou?

Jak již bylo řečeno, neexistuje judikatura českých soudů, která by se zabývala odstoupením člena orgánu obchodní korporace v nevhodnou dobu. Rozhodnutí Vrchního soudu však lze srovnávat s předchozí judikaturou, která se týká institutu odstoupení z funkce obecně. A právě v tomto ohledu se zdá rozhodnutí Vrchního soudu jít proti dřívější judikatuře, konkrétně proti účelu institutu odstoupení z funkce, jak jej dříve vymezil Nejvyšší soud:

„Účelem ustanovení § 66 odst. 1 obch. zák. je na jedné straně umožnit orgánům či členům orgánů společnosti, aby mohli odstoupit z funkce bez toho, že by jim v tom společnost mohla zabránit, ať již aktivním jednáním nebo nečinností, na druhé straně pak ochránit společnost před tím, že statutární orgán nebo jeho člen ukončí funkci ze dne na den aniž by

¹² usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 8. 2015, sp. zn. 7 Cmo 615/2014

¹³ tamtéž

*dal společnosti přiměřený čas k tomu, aby si za něj mohla najít adekvátní náhradu.*¹⁴ (vlastní zvýraznění)

Z vymezení účelu odstoupení z funkce provedeného Nejvyšším soudem jde cítit jistá snaha o vyvažování zájmů korporace a odstupujícího člena orgánu – snaha, která z rozhodnutí Vrchního soudu cítit není. Byť došlo ke změně ustanovení (mimo jiné) přidáním věty „*Nesmí tak však učinit v době, která je pro obchodní korporaci nevhodná.*“¹⁵, nedomnívám se, že záměrem zákonodárce bylo, aby se účel institutu odstoupení z funkce posunul, tj. aby dosavadní snaha vyvažovat zájmy korporace a odstupujících členů orgánů byla takto významně vychýlena v neprospěch odstupujících členů.

Přínosnost rozhodnutí

Pokud jde o přínosnost rozhodnutí, spatřuji více problémů než řešení. Pakliže bude korporace dostatečně aktivní a rychle namítne i v rejstříkovém řízení neplatnost odstoupení člena svého statutárního orgánu, budou sice třetí osoby chráněny principem materiální publicity.¹⁶ Právní doktrínou kritizovaná nejistota ohledně toho, kdo je funkcionářem společnosti, však trvá nadále. Možnost namítat neplatnost odstoupení zdaleka nekončí s rejstříkovým řízením, společnost může námitku uplatnit i s odstupem let. S tím se Vrchní soud nijak nevypořádával.

Jako největší problém rozhodnutí vnímám absenci jakékoliv argumentace Vrchního soudu ve vztahu k § 580 odst. 1 občanského zákoníku. Jinými slovy soud vůbec nevysvětlil, proč podle něj smysl a účel zákona vyžaduje, aby bylo korporací napadnuté odstoupení považováno za neplatné. Jaký smysl má držet ve funkci osobu, která svou funkci nadále vykonávat jednoduše nechce a nebude? Tato neochota je demonstrována samotným odstoupením v době, která je nevhodná. Držet ve funkci osobu ochotnou porušit své povinnosti bude zásadně smysl postrádat.

Nově se naskýtá i riziko zneužití námitky relativní neplatnosti, kdy by i ze závažného důvodu odstupující člen statutárního orgánu byl nucen setrvat ve funkci - a to i v případech, kdy by to zcela zřetelně bylo v rozporu se zájmy samotné společnosti (např. proto, že funkci není schopen objektivně vykonávat s patřičnou péčí, ať už pro závažný zdravotní stav, probíhající časově náročné trestní stíhání či z jiného důvodu). Po dovolání se neplatnosti by tato osoba byla formálně vzato nadále odpovědná za škodu způsobenou tím, že není schopna svou funkci dostatečně pečlivě vykonávat.

Nastolený stav navíc zvyšuje motivaci k iniciaci soudních sporů. Lze předpokládat, že je-li sporu o vhodnosti doby odstoupení, korporace bude námitku neplatnosti namítat. Zatímco v případě existence pouhého nároku korporace na náhradu škody způsobené odstoupením statutárního orgánu v nevhodné době by musela jednak vzniknout reálná škoda a jednak

¹⁴ usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2003, sp. zn. 29 Odo 181/2003

¹⁵ § 59 odst. 5 věta druhá zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

¹⁶ § 121 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku

musela být dostatečně závažná na to, aby se korporace chtěla pouštět do soudního sporu, člen orgánu obchodní korporace usilující o odstoupení z funkce bude nucen obrátit se k soudu pokaždé, kdy korporace neplatnost v rejstříkovém řízení namítne. Bez soudního sporu jednoduše nemá, jak se z funkce vyvázat. Tím se zároveň přenáší náklady soudního sporu z korporace, která zpravidla disponuje větším personálem i financemi, na jednotlivce. Tomu by se rovněž jen velmi těžko v případě neoprávněného uplatnění námitky relativní neplatnosti dokazovalo, jaká mu tímto rozhodnutím byla způsobena škoda.

Žádné z těchto argumentů se však Vrchní soud nezdá brát v potaz, jeho rozhodnutí je (nejspíš i kvůli poměrně stručné povaze rejstříkových řízení) celkově nepřesvědčivé. Relativní neplatnost odstoupení v nevhodnou dobu je vlastně axiomatické východisko soudu a rozhodnutí proto vlastně ani podrobnější právní polemiku neobsahuje. To reflektuje a kritizuje i část právní doktríny.¹⁷

Reakce na rozhodnutí

Problémy, které vyvstaly s rozhodnutím Vrchního soudu by samozřejmě bylo možné řešit změnou zákona. Pokud bychom chtěli zachovat relativní neplatnost jako následek odstoupení z funkce v nevhodnou dobu, pak by bylo vhodné uvažovat o poměrně krátké prekluzivní lhůtě, v níž by se neplatnosti dalo dovolávat. Zákodárce by rovněž mohl ustanovení vyjasnit a závěr o neplatnosti odstoupení explicitně vyloučit.

Legislativní změna však není nutně potřebná, neboť rozhodnutí lze překonat judikatorním výkladem. Troufám si tvrdit, že překonání právního názoru vyjádřeného Vrchním soudem v Praze se dá v budoucnu očekávat. Tomu svědčí i komentář, na kterém se podíleli tři soudci občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu:

„Vrchní soud v Praze pak k tomu v usnesení 7 Cmo 615/2014 dovodil, že odstoupí-li člen orgánu obchodní korporace z funkce v nevhodné době, je to právní jednání v rozporu se zákonem, které však není stíženo absolutní, nýbrž jen relativní neplatností, které se může obchodní korporace dovolat postupem podle § 585 odst. 2 ObčZ. S tímto závěrem se neztotožňujeme.“¹⁸

Z komentáře sice jednoznačně neplyne, jaký postoj nejspíš Nejvyšší soud k problematice následků odstoupení v nevhodné době zaujme. Očekávám, že přinejmenším napraví nedůvodné nadsazování zájmů korporace nad zájmy člena jejího orgánu.

4. Závěr

¹⁷ Chalupa, I., Reiterman, D.: JUD Je odstoupení člena orgánu z funkce v nevhodné době stíženo relativní neplatností? In: *PMZOK – Praktický manuál k ZOK*. 2017. dostupné v ASPI

¹⁸ Štenglová, I., Havel, B. § 59 Regulace práv a povinností mezi obchodní korporací a členem jejího orgánu. In: Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 173.

Srovnávacím pohledem – rychlý exkurz do německého práva

Na německou doktrínu, podle níž je možné odstoupení považovat za neúčinné jen výjimečně (v případě zneužívajícího jednání), odkazuje ve svém článku pro časopis *Rekodifikace a Praxe* už zmiňovaná Lucie Josková – zde podotýká, že teprve v 90. letech 20. století Spolkový soudní dvůr změnil ustálenou judikaturu, podle které mohl člen orgánu ze své funkce odstoupit pouze z vážných důvodů, a rozhodl¹⁹, že k odstoupení není vážného důvodu třeba.²⁰ Dodal bych snad, že již počátkem předcházející dekády tentýž soud dovodil, že odstoupení bude třeba považovat za platné i tehdy, je-li objektivní oprávnění těchto důvodů sporné.²¹ Němci se tedy již dávno ve světle argumentů, které již byly předneseny o v českém kontextu, přiklonili k preferenci platnosti odstoupení.

Z toho však plyne výjimka v případě zneužití práva – to lze postihnout neplatností absolutní. Příkladem je situace, kdy se odstupující snaží zbavit dobrovolně převzatých povinností a odpovědnosti v době, kdy se korporace nachází v ekonomicky tíživé situaci. Stalo se tak např. tehdy, kdy odstupující člen statutárního orgánu byl zároveň jediným vlastníkem korporace a do funkce statutárního orgánu nedosadil nikoho jiného.²² V takový moment převáží zájem na ochranu třetích osob.

Vlastní výklad

S Vrchním soudem se shodnu na tom, že § 59 odst. 5 věta druhá zákona o obchodních korporacích nezakládá absolutní neplatnost. Absolutní neplatnost by nasvědčovala, že smysl a účel ustanovení spočívá v ochraně třetích osob – mělo by se pak jednat o ustanovení (alespoň jednostranně) kogentní. Domnívám se, že i zde se musí v souladu s principem korporátní autonomie uplatnit ustanovení § 1 odst. 2 občanského zákoníku, které preferuje dispozitivnost, pakliže zákon výslovně nezakazuje odchýlit se od zákona.

Předmětné ustanovení zákona o obchodních korporacích sice říká, že člen orgánu obchodní korporace v nevhodnou dobu odstoupit **nesmí**, avšak toto slovo (na rozdíl od frází „nepřihlíží se“, „nemá právní účinky“, „hledí se, jako by se nestal“ či „neplatný“) samo o sobě neindikuje kogentnost.²³ Jelikož zákaz odchýlit se zde nenajdeme, považuji za možné, ba žádoucí zakotvit do společenské smlouvy podmínky, při jejichž naplnění člen orgánu ze své funkce odstoupit může i v nevhodné době. Popsáním toho, co se považuje a nepovažuje za nevhodnou dobu lze i zvýšit právní jistotu účastníků, což je vzhledem k povaze tohoto neurčitého právního pojmu pro podnikatelskou praxi vhodné. Připustil bych i to, aby společenská smlouva umožňovala funkcionáři korporace odstoupit kdykoliv bez udání důvodu – v takovém případě nevznikl nárok na náhradu škody z důvodu nevhodnosti doby.

¹⁹ Rozhodnutí Spolkového soudního dvora (BGH) ze dne 8.2.1993, sp. zn. II ZR 58/92

²⁰ Josková, L., Odstoupení z funkce v nevhodnou dobu, *Rekodifikace a Praxe*, č. 7-8/2015, str. 50

²¹ Rozhodnutí Spolkového soudního dvora (BGH) ze dne 14. 7. 1980, sp. zn. II ZR 161/79

²² Rozhodnutí Nejvyšší zemského soudu v Düsseldorfu (OLG Düsseldorf) ze dne 10. 6. 2015, sp. zn. Az. I-25 Wx 18/15

²³ srov. Eliáš, K. K pojetí dispozitivního práva v občanském zákoníku. In: *Bulletin advokacie* č. 9/2015

Není zkrátka nutné trvat na kogentnosti druhé věty předmětného ustanovení. Zájem jiných účastníků hospodářského styku na zneplatnění odstoupení ve výjimečných situacích je dostatečně chráněn již v důsledku toho, že svoboda ve způsobu určení vnitřních poměrů korporací svobodného práva bude ohraničena obecnými korektivy právního jednání, jakými jsou princip poctivosti, princip výkonu práv v souladu s dobrými mravy a veřejným pořádkem, princip zákazu zneužití práva a pro korporátní právo obzvláště významný princip loajality vůči korporaci.

Existenci zvláštních povinností vůči korporaci nezaložené na explicitním požadavku zákona ve výjimečných situacích aproboval i Ústavní soud – např. dovedl, že za jistých podmínek nastoupí povinnost společníka aktivně hlasovat na valné hromadě korporace.²⁴ Z povinnosti loajality jsme rovněž byli schopni dovést absolutní neplatnost právního jednání. Příkladem lze uvést rozhodnutí Nejvyššího soudu, který na návrh věřitele společnosti, jejíž jediný společník převedl podíl na nečinného nabyvatele neznámého pobytu, dovedl absolutní neplatnosti smlouvy o převodu podílu. Nejvyšší soud konstatoval následující:

„Za použití principu loajality pak lze nepochybně dovést, že jednou z povinností společníka při převodu obchodního podílu je, aby převodem obchodního podílu neúměrně a neodůvodněně neohrozil další činnost a existenci společnosti, resp. aby právo převést obchodní podíl nezneužil k obejití povinností, jež by mu jinak plynuly z případné likvidace či prohlášení konkursu na majetek společnosti.“²⁵

Pokud jsme schopni dojít k podobným závěrům u společníků, jistě půjde za pomoci korektivů právního jednání zneplatnit i odstoupení člena orgánu obchodní korporace, podobně jako v Německu – to lze tím spíše, že povinnost loajality člena orgánu je nově zakotvena v § 159 odst. 1 občanského zákoníku. Závěr o absolutní neplatnosti však bude možné učinit pouze výjimečně, u malého zlomku odstoupení v nevhodné době. Většina odstoupení v nevhodnou dobu tak bude zakládat pouze nárok na náhradu škody a bude v duchu § 574 občanského zákoníku platná.

5. Prameny

Odborná literatura:

Štěnglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích*. 1.vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013

Lasák, J.; Pokorná, J.; Čáp, Z.; Doležil, T. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer (ASPI), 2014

²⁴ usnesení Ústavního soudu ze dne 8. 12. 2011, sp. zn. I. ÚS 3168/2011

²⁵ rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. června 2007, sp. zn. 29 Odo 387/2006

Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017

Čech, P., Šuk, P. *Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní)*. Praha: Bova Polygon, 2016

Normativní právní akty:

zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

Judikatura:

usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2003, sp. zn. 29 Odo 181/2003

rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. června 2007, sp. zn. 29 Odo 387/2006

snesení Ústavního soudu ze dne 8. 12. 2011, sp. zn. I. ÚS 3168/2011

usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 8. 2015, sp. zn. 7 Cmo 615/2014

Rozhodnutí Spolkového soudního dvora ze dne 14. 7. 1980, sp. zn. II ZR 161/79

Rozhodnutí Nejvyšší zemského soudu v Düsseldorfu ze dne 10. 6. 2015, sp. zn. Az. I-25 Wx 18/15

Články:

Pelikán, M.: Jaké jsou právní následky odstoupení člena orgánu obchodní korporace v nevhodnou dobu? Jedná se o neplatné právní jednání, nebo je v takovém případě člen orgánu obchodní korporace povinen nahradit obchodní korporaci pouze škodu? In: RaP – *Rekodifikace & praxe* (Wolters Kulwer), č. 6/2014

Adamová, M.: Rezignace člena orgánu podle zákona o obchodních korporacích. In: *DHK. – Daňová a hospodářská kartotéka* (Wolters Kulwer), 2015

Josková, L., Odstoupení z funkce v nevhodnou dobu, *Rekodifikace a Praxe* (Wolters Kulwer), č. 7-8/2015

Chalupa, I., Reiterman, D.: JUD Je odstoupení člena orgánu z funkce v nevhodné době stíženo relativní neplatností? In: *PMZOK – Praktický manuál k ZOK. 2017*. dostupné v ASPI

Internetové zdroje:

Smolková, K., Bažantová, E.: *Péče řádného hospodáře a zákaz odstoupení z funkce člena orgánu obchodní korporace v době nevhodné*. epravo, 12. 9. 2014,

<https://www.epravo.cz/top/clanky/pece-radneho-hospodare-a-zakaz-odstoupeni-z-funkce-clena-organu-obchodni-korporace-v-dobe-nevhodne-95318.html>

Eliáš, K. K pojetí dispozitivního práva v občanském zákoníku. In: *Bulletin advokacie* č. 9/2015, <http://www.bulletin-advokacie.cz/k-pojeti-dispozitivniho-prava-v-obcanskem-zakoniku>